

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ - 7 ก.ย. 2552	ปีที่ 40	ฉบับที่ 14220	หน้า 5
-------------------------------------	--------------------------------	--------------------	-------------------------	------------------

มรดกกล้วยนา

ต้นไม้กับเคหะสถานล้านนา (๑)

ภายในบริเวณเคหสถาน หากต้องการความร่มเย็นเป็นสุข โบราณท่านกล่าวถึงไม้มงคล ที่ควรปลูกในทิศทางต่าง ๆ ดังปรากฏในคัมภีร์ “มุลโลกหลวง” ว่า

“...หนูปพะทื่อไว้ไม้มขาม ไม้ไผ่ หน
อากไนยไว้ไม้มธุระพี ไม้แค ไม้รวก หนทักขิมะ
ห้อมไม้ม่วง

ไม้รวก หนหรีดีไว้ไม้แค หนปัจฉิมะ
ห้อมไม้ขุน ไม้หนูน ไม้ขามป้อม หนเพี้ยบไว้
ไม้จำโรง ปอ ไม้ทั้น

หนอุตตระไว้ไม้พรว้า ไม้กวาว ไม้
หมากนะ ไม้ทั้น หนอิสานห้อมไม้หมากพิน
มีไม้มวลผูกมีไว้จักกฤษณิ จำเรียดด้วยข้าวของ
สั้มปัตติคณิกนักละ

แปลความได้ว่า

ทิศ

บูรพา (ตะวันออก)

อาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้)

ทักษิณ (ใต้)

หรีดี (ตะวันตกเฉียงใต้)

ปัจฉิม (ตะวันตก)

พายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ)

อุตระ (เหนือ)

อิสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ)

ส่วนไม้ที่ไม่ควรปลูก หรือมีไว้ในทิศทางรอบบ้าน คัมภีร์มุลโลกหลวงกล่าวไว้ว่า

“วันออกบ่ดีมีไม้สรี หนไต่อย่ามีต้นกล้วย หนวันตกอย่ามีไม้จ้าว หนเหนืออย่าไว้
ไม้เคื่อ”

ถอดความได้ว่า ทิศตะวันออกไม่ควรมีต้นโพธิ์ ทิศใต้ไม่ควรมีต้นกล้วย ทิศตะวันออก
ไม่ควรมีต้นจ้าว ซึ่งรวมถึงต้นนุ่นด้วย และทิศเหนือไม่ควรมีต้นมะเดื่อ

นอกจากนี้ ยังมีต้นไม้บางประเภทที่โบราณห้ามปลูกหรือมีไว้ในบริเวณหน้าบ้าน ประตู
บ้านตลอดจนบริเวณใกล้ตัวเรือน ซึ่งท่านกล่าวเป็นตำราไว้ เช่น ในคัมภีร์ “มุลโลกหลวง”
กล่าวว่า

ต้นไม้

มะขาม ไม้

สารภี แค ไม้รวก

มะม่วง ไม้รวก

แค

ส้มซ่า ขนุน มะขามป้อม

ต้นพันจำ ปอ พุทรา

มะพร้าว ทองกวาว สมอ พุทรา

มะตูม

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	7 ก.ย. 2552	40	14220	5

“เครือหมากน้ำไม่ควรปลูกไว้หน้าเรือน กล้าวันออก บ่ดีมักฉิบหาย”

คัมภีร์ “มูลศัพท์พะชิต” กล่าวว่า

“เครือหมากน้ำนั้นไม่ควรปลูกหน้าเรือน ข้าวของมักผ่อนบางลง”

ความหมายคือ ไม่ควรปลูกน้ำเต้าไว้หน้าบ้าน โดยเฉพาะหน้าบ้านทิศตะวันออก เพราะจะมีผลให้สูญเสียทรัพย์สิน และถึงขั้นฉิบหายในที่สุด

ในคัมภีร์ “ธรรมดาจาริต” กล่าวถึงบริเวณประตูบ้านว่าไม่ควรมีต้นไม้ใหญ่อยู่บริเวณนั้น หากจะมีก็ควรห่างออกจากประตูอย่างน้อย ๒๐ วา เรื่องนี้ในคัมภีร์กล่าวว่า

“ไม้ใหญ่ก็ดี ทัดประตูบ้านประตูเรือน ตั้งแต่ชาวมานาหาบ้าน หาเรือน ก็บ่ดี ชิดนักแล”

คัมภีร์ชื่อ “พิษณุคามนาถรณ” ได้กล่าวถึงไม้ชนิดต่าง ๆ ที่ไม่ควรปลูกหรือมีไว้ใกล้เรือนว่า

“ต้นกล้วย ไม้แค ไม้ดินเป็ด หมากหนูน หมากระ หมากหัง ไม้กุ่ม ไม้ดาเสือ ไม้หญ่ บ่ดีปลูกใกล้เรือน เงามำเรือนอยู่บ่ดีแล... ไม้อีรุ้ม ไม้จำโรง ไม้เคื่อเกลี้ยง อย่าปลูกใกล้เรือน คั้นว่ารากมันเลิ่กพื้นเรือนเมื่อใด ฉิบหายทั้งเรือน... ไม้แก้ว ไม้จำปา ไม้ดาเสือ อย่าปลูกใกล้เรือน ต้นไม้ใหญ่มาเพียงเรือน รอมข้าวของบ่ขึ้นมักเป็นไถยะต่าง ๆ... ไม้ทอง อย่าปลูกไว้ใกล้เรือน คั้นว่าไม้ใหญ่มาก พ่อเจ้าเรือน แม่เจ้าเรือนจักตาย ไถยะจักมี ฯ”

หมายความว่า ต้นกล้วย ต้นแค ดินเป็ด ขนุน ถั่วระ ต้นสนุ ต้นกุ่มและต้นยอ ไม้ดังกล่าว ห้ามปลูกใกล้เรือน หากโตขึ้นมีเงาบังเรือนเมื่อใด หายนะจะเกิดขึ้นเมื่อนั้น... อย่าปลูกต้นมะรุ้ม ต้นพันจำและต้นมะเดื่อ อุทุมพรไว้ใกล้บ้านเพราะโตขึ้นมีรากยาวไปถึงใต้ถุนเรือน คนในเรือนจะประสบความพินาศฉิบหาย... อย่าปลูกต้นพิกุล จำปาและต้นยอใกล้บ้าน เพราะต้นไม้เหล่านี้โตขึ้นสูงเสมอหลังคา จะทำให้เกิดความขัดสนด้านทรัพย์สิน อีกทั้งยังต้องประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ด้วย... อย่าปลูกต้นทองหลางไว้ใกล้เรือน ถ้าโตขึ้นเมื่อไรจะมีภัยถึงแก่ชีวิต โดยเฉพาะสามีและภรรยาที่เป็นเจ้าเรือนนั้น.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่